

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput XXV. De derivatis, et primò de Patronymicis

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

Δ *Quotuplicia sunt Abundantia?*

Duplicia. Quædam in eadem Declinatione abundant: Quædam in diversis.

De Singulis vide in *ῥοσηυασι*.

CAPUT XXV.

DE DERIVATIS, ET PRIMÒ de Patronymicis.

1. † *Unde formantur Nomina Derivata?* 1

Pleraque à Nominibus aut Verbis. ut, à *Priamus, Priamides*: à *Pater, Patrius*, à *Roma, Romanus*: à *Liber, Libellus*: à *Concors, Concordia*: ab *Explico, Explicatio*.

Pauca quædam ab Adverbiis. ut, *Heri, Hesternus; Hodie, Hodiernus; Modò, Modernus; Diu, Diurnus & Diutinus; Serò, Serotinus; Cras, Crastinus &c.* Vel Præpositionibus, ut *Suprà, Superus*; *Infrà, Inferus; Antè, Antiquus, & Anticus; Post, Posterus, Posticus, & Postumus; Extra, Extraneus; Intrà, Intestinus, Interaneus; Contrà, Contrarius, &c.*

2.

† *Quotuplicia sunt Nomina Derivata?*

Sextuplicia: Patronymica, Possessiva, Gentilia, Deminutiva, Denominativa, & Verbalia. De quibus præcipuè hic agitur. Cætera Adverbialia & Præpositionalia dici possent.

† *Quid sunt Patronymica?*

3.

Patronymica sunt Substantiva, quæ à nominibus Patrum vel Matrum, aut Maiorum quorumcunqve derivata, Filium aut

4.

Filiam,

Filiam, Nepotem a
cum ut, *Priamides*
Iulius, 3. *Enfi*.

Δ *Quæ est u*

1. Patronymicis

patronymicis: quæ

patronymicis non tantu

terunt; sed etia

Latinis imitari

6. *En. Honorat*

num. II. Patron

est in *Carmine*, &

etiam nunc Vocali

omittitur; Dactyl

des; pro *Bartides*; *A*

des: Vel *Spondeus*

Aides.

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

† *Quid sunt ter*

Filiam, Nepotem aut Neptem &c. significant. ut, *Priamides, Filius Priami; Iliades, filius Iliæ, 3. Fast.*

△ *Quis est usus Patronymicorum?*

I. Patronymicorum usus primò fuit apud Græcos: quorum Patronymica Latini postea non tantùm in suam linguam transtulerunt; sed etiam in Nominibus nonnullis Latinis imitati sunt. ut, *Scipiades, à Scipione, 5.*
6. Æn. Honoriades, ab Honoria, apud Claudi-

num. II. Patronymicorum usus maximè est in Carmine, & præcipuè Dactylico. Ideò etiam nunc Vocalis quædam inseritur, nunc omittitur, ut Dactylus dari possit. ut, *Battiades, pro Battides; Hippoades, non Hippotiades: Vel Spondeus; ut Atrides, Pelides, Ty-*

† *Quot sunt terminationes Patronymicorum?*

Quinqve; DES & ION Masculinorum:
 AS, IS, & NE, Fœmininorum.

† *Cuius Declinationis sunt Patronymica?*

In DES & NE, sunt Primæ: in ION, AS, & IS, Tertix.

△ *Quomodo formantur Patronymica in DES?*

I. In Prima Declinatione, A purum, & AS vel ES, interdum mutantur in ADES, u.
 ut, *Honoria, Honoriades; Iliæ, Iliades; Æneas,*
 G 3 *Ænea-*

Aeneades; Hippotas, Hippotades; Butes, Filius Pandionis: inde Butades, pars tribus Ægeidis Athenis. A impurum, E, & ES, in IDES, vel IADES. ut, Philyra, Philyrides: Molione, Molionides; Acrifione, Acrifioniades; Anchises, Anchisiades; Læertes, Læertiades.

II In Secunda & Tertia, ad Casum exeuntem in I, additur DES; & si Nominativus in IUS definit, illud I in A tranfit. Semper autem penultima natura⁷ brevis est. ut,

Priamus, mi, mides; Æacus, ci, ides.
Thestius, ii, iades; Nauplius, ii, iades.
Æson, nis, ni, nides Agenor, ris, xi, rides.
Pelops, pis, pi, pides. Abas, antis, anti, antides,
Amphitryon, nis, ni, nides. Latona, λαρῶ, οἰ, οἰ, (Latoides.

Peculiare est, *Scipiades, pro Scipionides vel Scipioniades, per Syncopen factum.*

Poëtæ autem, ut vel Dactylum producant, A vel I breve Ionicè inferunt, ut,
Asopus, pides, pi ades. Battus, tides, ti ades.
Amyntas, tades, ti ades. Sic Alanti ades, Amphitryoni ades.

Vel, ut Spondeum, I producant. ut, *Belides,*
 2. *Æn. Lycurgides, Ov. in Ibis. Amphiarades,*
 2. *Fass.* Sed rariùs.

Sic & à Nominibus in EUS, nisi quòd EI contrahuntur in I longum, ut fiat Spondeus, ut, *Tydeus, dei, ides; Æneus, nei, nides.*

Oeneus, nei, nides; Peleus, lei, lides,

Si autem Dactylum volunt; aut EI originale

relinquunt: ut, *Æneus,*
Æneus, Æneides, te
Opphiteus, aut A
Peleus, Pelides. Ortae
 in illa mutant, quali fo
 elis ut, *Arider, Ar*

Δ *Quomodo form*
 10

Patronymica in I
 bus in IUS formantur
 nec in ut, *Agro, in, I*
Regis, in, Regis
 Patronymica de se form
 perimides, in, Met. Talis
 Ol; Sic *Orpion, pidi,*
disipulantes, in, I. The
 de formantur, prius Pat
 NIDES preloponant,
 IDES autem ON prod
 Molonius, Molon, Fnd.
 Sola, Hyperonides, Hyper
 deum Primitivo coline

Δ *Quomodo formantur*
 18

Patronymica in AS &
 troonica Masculini
 delectantur in ADES:

si.
 Hic in, Hic, Hic
 Pelides, Pelus, Pelides,

nalere tinent: ut, *Aeneus, Aenei, Aeneides, Vir. 9.*
Æn. Sit satis Aeneide, telis impune Numanum
Oppressisse tuis. aut A ante DES inferunt: ut,
Pelides, Peliaides. Otrides, Otridaes, 2. Æn. aut I
 in EA mutant, quasi formatio ab Accusativo
 efficit. ut, *Atrides, Atridaes. Pindar. Isthm. η.*

Δ *Quomodo formantur Patronymica in*
 ION?

Patronymica in ION, quando à Nominibus in US formantur; ad Casum in I, ON annectunt. ut, *Iapetus, ti, Iapetion; Talaus, i, Talaion.*
Κρόν, 18, Κρονίων. Et hæc interdum alia Patronymica de se formant. ut, *Iapetion, Iapetionides, 4. Met. Talaion, Talaionides, Pind. Ol. 5.* Sic *Oedipus, podi, Oedipodion*: Inde *Oedipodionides, Stat. 1. Theb.* Quando verò aliunde formantur, prius Patronymicum in IONIDES præsupponunt, & terminationem IDES abjiciunt, ON producto, ut, *Molione, Molionides, Molion, Pind. Ol. 1, Hyperion, pater Solis, Hyperionides, Hyperion, 8* quod per accidens cum Primitivo coincidit.

Δ *Quomodo formantur Patronymica in AS*
 & IS?

Patronymica in AS & IS, formantur à Patronymicis Masculinis in DES. AS quidem à desinentibus in ADES: IS verò in IDES.
 ut.

Iliades, Ilias; Thestiaides, Thestias.
Peliades, Pelias; Eolidæ, Eolis; Latoides, Latois
 G 4 *Ailms-*

Atlantides, Atlantis; & Atlantiades, Atlantias, Aetides, Aetis; & Aetiades, Aetias. Thaumantides, tis, & Thaumantiades, tias.

9. Excipiuntur I. illa in IS, quorum Masculina à Propriis in EUS veniunt. Ea enim I longum sive Diphthongum in EI resolvunt, penultima communi. ⁹ ut, *Theseus, Thesides, Thesēides, Thesēis, Aeneus, Aenides, Aenēides, Aenēis. Nereus, Nerides, Nerēides, Nerēis.*

II. Quæ à Nominibus Primæ in ES, I ante S inserunt. ut, *Chryses, Chryseis; Perses, Persēis; Brises, Briseis.*

△ *Quomodo formantur Patronymica in NE?*

10. Patronymica in NE fiunt, vel à Primitivis in US & EUS, mutatis his terminationibus in INE. ut, *Neptunus, Neptunine; Adrastus, Adrastino; Nereus, Nerine.* Vel à Primitivis in IUS, mutato IUS in IONE, ut, *Acrisus, Acrisione.*¹⁰

CAPUT XXVI.

DE POSSESSIVIS.

† *Quid sunt Possessiva?*

Possessiva sunt Adjectiva, quæ possessionem aut proprietatem aliquam significant. ut, *Evandrius ensis; Officium paternum; Vernus aër: Cycnea cantio; Herilis filius.*

† *Obg.*